

RAZVOJ MUZIČKOG ŠKOLSTVA U SRBIJI

Predavač: Aleksandar Stanković

MŠ „Marko Tajčević“, Lazarevac

Muzičko školstvo u XIX veku

Milan Milovuk

osnivač i prvi dirigent
Beogradskog pevačkog
društva (1853) – u okviru
društva osnivanje muzičke
škole (violina, violončelo i
teorija muzike)

Toša Andrejević

- Osnivanje Više muzičke
škole (1888-1889)

Atanasije Nikolić

rektor beogradskog
Liceuma

1839. – predlog osnivanja
muzičke škole

Josif Svoboda

1894. – osnivanje
privatne škole
violine za decu

Pokušaji zasnivanja
sistematskog
muzičkog školovanja

Vojvodina

- Nastava muzike izvođena u crkvama i u gimnazijama još u XVIII veku.
- **Od 40ih godina XIX veka nadalje** - osnovano niz privatnih muzičkih škola → škola **Isidora Bajića**, koja je nakon prekida rada za vreme Prvog svetskog rata obnovila delatnost pod imenom svog osnivača.

Nastavnici

Josif Šlezinger - učitelj muzike u domu Jevrema Obrenovića (Šabac, od 1929), organizovao i vodio prvi redovni vojni orkestar „Knjaževsko-serbsku bandu“ (Kragujevac, 1931-1940), radio u „Teatru na đumruku“ (od 1940).

Alojz Kalauz - češki kompozitor i pijanista, poznati privatni nastavnik klavira (Beograd, 1843-1858).

Josif Šlezinger
(1794-1870)

Marija Šram - poznati privatni nastavnik klavira (Beograd, od 1853).

Stevan Todorović - privatni nastavnik solo pevanja (Beograd, od 1859), dugogodišnji član, izvesno vreme i predsednik Beogradskog pevačkog društva.

Aleksandar Morfidis-Nisis – pijanista i pevač, učitelj pevanja u novosadskoj gimnaziji (vodio hor učenika, od 1938; izvesno vreme i u Vršcu) i privatni nastavnik klavira.

Karl Reš – poznati privatni profesor violine i učitelj muzike u Prvoj gimnaziji (Beograd, 1865-1875).

Antonije Cimrić – nastavnik notnog pevanja u Prvoj gimnaziji i privatni nastavnik pevanja (Beograd, od 1869).

Dragutin Čížek – vojni kapelnik (Beograd, 1868–1899) i učitelj sviranja u gimnaziji (Beograd, oko 1870. – oko 1875).

Ferdinand Melher – čuveni nastavik gudačkih instrumenata, horovođa Beogradskog pevačkog društva (1877) i violinista u prvom Mokranjčevom gudačkom kvartetu (1889–1893).

Adolf Peter Lifka - flautista, nastavnik u muzičkoj školi (osnovala srpska crkvena opština) i privatni nastavnik flaute (Veliki Bečkerek, od 1866/tokom 70-ih), učitelj pevanja i sviranja u Učiteljskoj školi (Beograd, od 1875) i gimnazijama (Šabac, Valjevo i Aleksinac, 1880-1895).

Robert Tolinger
(1859-1911)

Robert Tolinger – violončelista, učitelj pevanja u srpskim školama (Velika Kikinda, 1880–1890), učitelj muzike na dvoru kneza Nikole i profesor muzike u gimnaziji, Bogosloviji i Ruskom institutu carice Marije (Cetinje, 1890–1897), gimnaziji Jevrema Obrenovića (Šabac, 1902–1911), dirigent kikindskog pevačkog društva Gusle (1880–1890).

Dragutin Blažek – vokalni solista, horovođa pevačkih društava (Vršac, do 1871), nastavnik harmonijskog pojanja i svirke u Muškoj i Ženskoj učiteljskoj školi (Sombor, od 1871), dirigovao Srpskom crkvenom pevačkom družinom.

Josif Marinković – nastavnik muzike u Bogoslovoji, Učiteljskoj školi i Drugoj muškoj gimnaziji (Beograd, od 1881), horovođa Beogradskog pevačkog društva (1882–1887), Akademskog pevačkog društva Obilić (1889–1900) i drugih horova.

Josif Marinković
(1851-1931)

Josif Svoboda – učitelj u beogradskoj gimnaziji i u Višoj ženskoj školi (od 1883), dirigent orkestra Akademskog muzičkog društva (od 1894), horovođa Beogradskog pevačkog društva i Akademskog pevačkog društva Obilić (Beograd, 1887–1889 i 1889).

Stevan Mokranjac – nastavnik u Prvoj beogradskoj gimnaziji (1887–1900), Staroj bogosloviji i Bogosloviji Svetog Save (Beograd, od 1901), dirigent brojnih pevačkih društava (Pevačko društvo Kornelije, Obilić, Beogradsko pevačko društvo, Tipografsko pevačko društvo Jakšić i Srpsko-jevrejsko pevačko društvo, od 1883).

Stevan Stojanović Mokranjac
(1856-1914)

Muzičko školstvo krajem XIX veka i u XX veku

Srpska muzička škola

1899. – osnovana u Beogradu pod pokroviteljstvom Beogradskog pevačkog društva
- Osnivači: Stevan Mokranjac, Cvetko Manojlović i Stanislav Binički

MŠ Stanković

1911. – osnovana u Beogradu na inicijativu Beogradskog pevačkog društva

Vojvodina

Vojna muzička škola (Vršac, 1920-1941)

1948.

Podržavljenje svih muzičkih škola, te osnivanje brojnih specijalizovanih osnovnih i srednjih muzičkih škola širom Srbije

Muzička akademija u Beogradu

1937.

- Osnivanje; sedam odseka – kompozicija i dirigovanje, solo pevanje, klavir, violina, violončelo, pozorišna umetnost i odsek za nastavnike muzike; nastavne planove i programe izradila stručna komisija – Kosta Manojlović, prvi rektor Akademije Stevan Hristić i Petar Stojanović

1945.

- Ukidanje pozorišnog odseka

Od kraja 40ih

- Osnivanje katedre za istoriju muzike i muzički folklor (1948) i katedre za duvačke instrumente (1959. godine uvedeni su flauta, klarinet i fagot, 1960/61. oboa i truba, 1961/62. horna i trombon).

1955.

- Administrativno razdvojene srednja muzička škola Josip Slavenski i Muzička akademija, koja se potom priključila asocijaciji drugih visokih umetničkih škola.

1957.

- Osnovana Umetnička akademija, na Muzičkoj akademiji prvi put uvedene poslediplomske studije, sa mogućnošću sticanja magisterijuma umetnosti i magisterijuma nauka

1973.

- Muzička akademija promenila ime u Fakultet muzičke umetnosti, istovremeno sa drugim umetničkim školama i njihovom asocijacijom, koja je dobila status samostalnog beogradskog Univerziteta umetnosti.

1985.

- Uveden novi stepen studija sa mogućnošću sticanja doktorata iz oblasti muzikologije, etnomuzikologije, muzičke teorije i pedagogije.

Širenje sistema visokih škola

Isturena odeljenja
beogradske
Muzičke akademije

1945. – Novi Sad i
Priština

1998/99. –
Kragujevac

Šezdesete
Otvaranje novih odseka i
odeljenja nastave prvog
stepena u Novom Sadu i
Nišu

1974.
Osamostaljeno u
Novom Sadu

1975.
Osamostaljeno u
Prištini

2002/2003.
Osamostaljeno u
Kragujevcu

Niš
1987/1988. – osnovana
Viša muzička škola
2001/2002. – osnovana
visoka škola u okviru
Filozofskog fakulteta

Dizajn prezentacije: Milica Lazarević